

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ, НАУКИ ТА МОЛОДІ
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ

Матеріали

**III Всеукраїнської (з міжнародною участю)
науково-методичної конференції**

**У трьох частинах
Частина I**

5 грудня 2017 року

м. Херсон

Редакторія видання:

Кузьменко В. В. – доктор педагогічних наук, професор;
 Блюсаренко Н. В. – доктор педагогічних наук, професор;
 Шевченко І. Я. – доктор педагогічних наук, доцент;
 Денисова О. І. – кандидат педагогічних наук.

ТЗ4 **Теоретико-методологічні** основи розвитку освіти та управління навчальними закладами : матеріали III Всеукраїнської (з міжнародною участю) науково-методичної конференції (5 грудня 2017 року, м. Херсон) / за ред. Кузьменка В. В., Слюсаренко Н. В.: у 3 ч. – Ч. 1. – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» 2017. – 335 с.

Збірник містить матеріали III Всеукраїнської науково-методичної веб-конференції «Теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управління навчальними закладами». У працях авторів розглянуто історію розвитку та управління освітою, теоретико-методологічні аспекти організації управління сучасними закладами освіти, роль сучасних освітніх технологій у розвитку та управлінні освітою, освітньо-виховний простір як середовище формування та розвитку особистості, різні підходи до професійного розвитку педагогів.

УДК 37.018

Відповідальність за точність викладених у публікаціях фактів несуть автори.

© КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2017

ЗМІСТ

Аксіонова Г. В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі початкової школи.....	6
Алешко В. Ф. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до формування екологічної компетентності в процесі використання дидактичних ігор	13
Андрієць Л. І. Соціалізація учнів загальноосвітнього навчального закладу	17
Ащеховська О. Д. Розвиток творчих здібностей учнів шляхом використання інноваційних технологій на уроках «Я у світі»	28
Аязбаєва А. Т. Акмеологические подходы и оптимизация профессионального развития личности студента в вузе	33
Бажанова В. В. Формування фахової компетентності майбутніх учителів іспанської мови засобами моделювання педагогічних ситуацій.....	39
Балакірева В. А. Методологічні орієнтири підготовки майбутніх учителів до трудової діяльності молодших школярів.....	43
Баландіна А. Т. Позитивний імідж керівника закладу дошкільної освіти: категоріальний аналіз.....	47
Баландіна І. В. Засоби формування світоглядних уявлень дошкільників з когнітивними порушеннями.....	51
Басараб Н. Я. Післядипломна освіта як умова розвитку професійної культури вчителів початкових класів	55
Біліченко О. В. Моральні якості особистості медика як складова професійної етики	59
Блищик І. М. Ігрові технології на уроках математики в початковій школі	65
Бондаренко В. І. Розвиток пізнавальної активності та самостійності учнів початкових класів	71
Бугакова О. В. Педагогічна взаємодія: суть, ознаки, характеристика	76
Будак В. Д. Організація військово-патріотичного виховання студентів в умовах освітнього простору університету	80
Бурячок Г. А. Освітній простір як середовище формування та розвитку особистості	85
Василів А. В., Завгородня Т. К. До питання про підготовку майбутніх учителів до організації самостійної роботи учнів початкових шкіл	91
Вербій І. В. Розвиток соціально-культурного простору освіти майбутніх судноводіїв у ХХІ столітті	95
Верховська М. В. Організаційно-методичне керівництво дослідно-експериментальною роботою в закладах дошкільної освіти.....	99
Вовк І. М. Інтеграція навчального процесу як чинник розвитку пізнавальної активності учнів початкових класів	104
Волохова О. В., Кочубей В. В. Створення єдиного навчально-корекційного простору в умовах дошкільного навчального закладу.....	109
Воронюк І. В., Коротич Л. Г. Інновації в освітній роботі навчального закладу	114
Галенко Я. О. Культура управління керівника закладу дошкільної освіти як психолого-педагогічна категорія.....	118
Галузяк В. М., Холковська І. Л. Зміст загальнопедагогічної компетентності вчителя.....	122
Гробова І. О. Стратегічне управління мистецьким навчальним закладом	127

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ	
Глазунова І. В. Розвиток творчого потенціалу педагога: управлінський аспект	132
Глоба Ю. О. Формування педагогічного колективу дошкільного закладу на засадах партнерства	137
Голінська Т. М. Використання методів арт-терапії в роботі з дітьми старшого дошкільного віку	142
Голобородько Е.П., Дорошенко О. Г. Організаційні аспекти самоосвітньої діяльності педагогів	148
Голоскевич Ю. В. Дидактичні ігри як фактор розумового виховання дітей дошкільного віку	152
Горобець І. А. Формування культури здоров'я у школярів	158
Густий О. М. Відкритий клас гуманної педагогіки «Педагогіка для дітей Світла»	161
Давідчук А. О. Ціннісне самовизначення особистості як психолого-педагогічний феномен	166
Данилова О. І., Головачов І. Є. Методична робота в професійно-технічних навчальних закладах південного регіону України у 70-х роках ХХ століття	171
Демедюк О. В. Організація проектної діяльності в початкових класах	177
Димченко О. П. Орієнтовні управлінські умови мовленнєвої соціалізації дітей молодшого шкільного віку	181
Добрянська С. А. Виховання толерантності молодших школярів	184
Долбенко С. В. Використання нетрадиційних засобів діяльності в розвитку дрібної моторики дітей дошкільного віку	191
Домбровська Ю. Н. Використання інноваційних технологій в освітньому процесі за методикою Д. Кюзенера	198
Дяченко Н. О. Рейтингове оцінювання діяльності вчителів як складова моніторингу якості освіти	203
Євдакова А. А. Формування здоров'язбережувальної компетенції вихованців ДНЗ через скоординовану діяльність адміністрації, педагогів та батьків	207
Єфімова О. П. Ознайомлення дошкільників з історією України як теоретичне підґрунтя духовно-морального виховання дітей	213
Жорова І. Я. Внутрішня система забезпечення якості освіти: від розроблення до запровадження	217
Жураківська Т. О. Використання інтерактивних методів у методичній роботі з педагогами ДНЗ	222
Зайцева Т. Г. Забезпечення педагогічних умов з професійного становлення сучасного моряка	225
Запорожець М. Г. Створення ситуації успіху на уроках у початковій школі	225
Зелінська О. В. Оптимізація методичної роботи в дошкільному навчальному закладі як актуальна проблема менеджменту освіти	236
Золотаревська Г. Ф. Удосконалення взаємодії вчителя початкових класів і батьків шляхом використання інтерактивних форм та методів роботи	242
Золотовська В. С. Особливості вивчення іноземних мов у закладах вищої освіти морського профілю	247
Золотопуп Л. Ю. Комунікативні вміння як предмет психолого-педагогічного вивчення	252

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ	
Зубко А. М. Моніторинг якості освітнього процесу в закладах післядипломної педагогічної освіти	256
Іванченко Є. А., Горліченко М. Г. До питання підготовки викладачів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю	260
Ігнат Л. О. Упровадження інтерактивних технологій у навчально-виховний процес початкової школи	264
Ігнатенко Т. В. Роль сучасних освітніх технологій у розвитку іміджу навчального закладу	270
Ігнатовська Р. В. Створення малих груп під час організації кооперативної навчальної діяльності студентів	274
Імшеницька Ю. М. Формування логіко-математичної компетентності дітей дошкільного віку	280
Кайда Ю. А. Інтерактивні форми роботи з батьками учнів початкової школи як ефективний засіб взаємодії школи й сім'ї	285
Калашнікова Ю. Р., Маруняк-Золотухіна В. В. Використання інноваційних технологій в інтелектуально-мовленнєвому та фізичному просторі ДНЗ	290
Кан О. Ю. Відображення проблеми підготовки майбутніх філологів у ВНЗ України на шапальтах періодичних видань II половини XIX – початку ХХ століття	295
Карпенко О. Й. Взаємодія закладу загальної середньої освіти з територіальною громадою: нормативно-правове забезпечення	299
Кедровська М. Г. Історико-математичний матеріал як засіб формування математичних компетентностей молодших школярів	303
Кисловська С. А. Інтерактивні форми та методи роботи з батьками дітей молодшого шкільного віку	307
Кислюк А. А. Організація експериментальної роботи в освітньому закладі (досвід Новокарської загальноосвітньої школи І-ІІ ступенів)	311
Кіцельова Г. В. Інтерактивні дидактичні методи в структурі навчального процесу нової української школи	316
Коваленко О. М. Організація навчання в Миколаївському технікумі залізничного транспорту імені В. М. Образцова (кінець XIX – початок ХХI століття)	321
Ковінько А. В., Цзі Іпін. Суть поняття «академічна дизайн-освіта»	327
Відомості про авторів.	331

ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-МЕТОДИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ
ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ**
мислення. Мовні області формуються під впливом імпульсів, які надходять від пальців рук. Пальці допомагають говорити [8].

Наші діти виконують мудри сидячи, повернувшись на схід, по 5-10 хвилин 2-3 рази на день.

Якщо вправи виконуються в приміщенні, то ми їх поєднуємо з використанням музикотерапії. Усі вправи малята виконують спокійно, без найменшого напруження м'язів, не додаючи зусиль. Діти виконують вправи із великим задоволенням.

У практиці своєї роботи ми використовуємо динамічні паузи під час занять, які містять в собі елементи гімнастики для очей, дихальної гімнастики. Особливо доцільне використання дихальної гімнастики під час занять з мовленнєвого розвитку. Починаючи з молодшого дошкільного віку, індивідуально або підгрупою, щодня проводиться пальчикова гімнастика. Вона рекомендується всім дітям, але особливо з мовними проблемами.

Напередодні епідемій, в осінній та весняний періоди, практикуємо точковий масаж за методикою професора А.Уманської, яка дослідила і обрала 9 фундаментальних біоактивних точок людського тіла, за допомогою яких можна підвищити працездатність імунної системи, в основі якої лежить стимуляція біоактивних зон [9]. Точковий масаж ми проводимо між заняттями, а також, як елемент фізкультурних занять, не менше трьох разів на день по 3-5 хвилин. Також під час епідемій ми приділяємо особливу увагу ароматерапії, з метою загартування організму дитини, для санації повітря у групових кімнатах. Під час сну, за графіком, в спальннях знаходяться ароматичні подушечки.

За допомогою впровадження в роботу нашого садка інноваційних здоров'язберігаючих технологій, які направлені на забезпечення потреби у здоровому способі життя дитини, нам вдалося покращити показники фізичного розвитку наших вихованців. В.О.Сухомлинський казав: «Турбота про життя та здоров'я – це найважливіша праця педагога. Від життерадісності, бадьорості, дітей залежить їхнє духовне життя, світогляд, розумовий розвиток, міцність знань, віра в свої сили» [2].

Таким чином, педагог має орієнтуватися у сучасних досягненнях дошкільної освіти, впроваджувати провідні ідеї та освітні технології у практику роботи, проводити інноваційну діяльність в сфері формування здоров'я, мовленнєвого і інтелектуального розвитку дітей.

Під час такої роботи оптимізується навчально-пізнавальна діяльність, дитині надається здатність відчути задоволення від своєї інтелектуальної та фізичної спроможності, а вихователю – від можливості виховувати свідомого активного дошкільника.

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ
ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ**

ЛІТЕРАТУРА:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). – К., 2012.
2. Богінч О. Л. Фізичне виховання, основи здоров'я та безпеки життедіяльності дітей старшого дошкільного віку / О. Л. Богінч, А. В. Левінець. – К. : Генеза, 2013. – 128 с.
3. Богуш А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти / А. М. Богуш.-Х. : Ранок, 2013. – 192 с.
4. Гавриш Н. Калейдоскоп інформаційно-ігрової творчості дітей / Н. Гавриш, О. Безсонова. – К. : Слово, 2012. – 256 с.
5. Інноваційні педагогічні технології в освітньо-виховному процесі дошкільного навчального закладу // БВДС. – 2013. – № 5/6. – С. 35-51.
6. Мамаєва В. В. Інноваційні підходи до організації дошкільної освіти / В. В. Мамаєва // Таврійський вісник освіти. – 2011. – С. 41-49.
7. Панасюк Т. Інноваційна діяльність дошкільного навчального закладу: основні поняття й зміст./ Т. Панасюк // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2014. – № 7. – С. 4-8.
8. Скорина О. Дихальні системи, методики та комплекси оздоровлення / О. Скорина // Фізичне виховання в школах України. – 2014. – № 8. – С. 26-27.
9. Уманська А. А. Щит от всех болезней / А. Уманская. // Издательство: Физкультура и спорт, 2001. – 161 с.

Кан О. Ю.*

**ВІДОБРАЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
ФІЛОЛОГІВ У ВНЗ УКРАЇНИ НА ШПАЛЬТАХ ПЕРІОДИЧНИХ
ВИДАНЬ ІІ ПОЛОВИНІ XIX – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ**

Основою будь-якого наукового дослідження й історико-методичних робіт, зокрема, є історіографія дослідження конкретної проблеми, тому що вона допомагає визначити цілі, завдання та наукову новизну дослідження. Дослідження вітчизняної історіографії не містять робіт, що повно і всебічно розкривають організаційно-методичні основи підготовки майбутніх філологів, які дозволили б охарактеризувати історичні традиції та основні тенденції в системі підготовки майбутніх філологів. Однак у періодичних виданнях досліджуваного періоду («Весник Европы», «Воспитание», «Журнал Министерства народного просвещения», «Киевская старина», «Педагогический сборник», «Университетские вести» та ін.) регулярно розглядалися окремі аспекти, пов'язані з діяльністю історико-філологічних факультетів.

Мета статті – проаналізувати як було відображені проблему підготовки майбутніх філологів у ВНЗ України у II половині XIX – початку ХХ століття на прикладі «Журнала Министерства народного просвещения».

Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що деякі науковці вивчали окремі аспекти відображені у журналі.

* © Кан О. Ю.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ

Так, наприклад, Л. Равич дослідила журнал Міністерства народної просвіти, як джерело бібліографічних відомостей.

З. Тітова створила покажчик статей з візантієзнавства в «Журналі Міністерства народного просвіщення», що складається із двох частин [8]. Перша частина містить розподіл статей, рецензій, некрологів тощо за різноманітними розділами: історіографія, роботи загального характеру, політична історія тощо. Для нашого дослідження найбільш цікавим є підрозділ з літератури з частини покажчика, куди дослідниця долучила десять опублікованих матеріалів Н. Бекір-заде та А. Іманкулієва склали анотований бібліографічний показник матеріалів, які стосуються Сходу.

О. Кармазіна захистила дисертаційне дослідження з теми антикознавства за матеріалами видання «Журнал Міністерства народного просвіщення».

Є. Плешкевич аналізував «Журнал Міністерства народного просвіщення» як джерело з історії бібліотечної справи та бібліотекознавства.

М. Гончаров розглядав це видання з точки зору його ролі для педагогічного потенціалу Росії в XIX – на початку ХХ століття.

Л. Шпак досліджувала історію соціологічної освіти, спираючись на матеріали, які були надруковані в журналі.

С. Роєнко зробила дослідження проблеми розвитку шкільної приватної освіти на сторінках вищезгаданого джерела.

«Журнал Міністерства народного просвіщення» був офіційним виданням Міністерства народної просвіти, яке виходило з 1834 до 1917 рр. щомісяця. Відмінною рисою журналу є те, що він розподілений на дві серії: стару (1834-1905 рр.) та нову (1906-1917 рр.), а також те, що його книжки або номери (від двох до чотирьох) були об'єднані в окремі частини, які мали наскрізну римську нумерацію. За 84 роки існування журналу було надруковано 433 його частини, з яких 361 частина відноситься до старої серії, а 72 – до нової [6, с. 17].

Спочатку в журналі було 6 відділень: 1) «Дії уряду» (публікувалися укази, постанови і розпорядження Міністерства народної освіти); 2) «Словесності, науки і художества» (оригінальні та перекладні статті з релігії, філософії, історії, філології, правознавства, педагогіки); 3) «Вісті про вчених і навчальні заклади в Росії» (відомості про праці академій, університетів і наукових товариств, про публічні акти і лекції, про стан навчальних закладів); 4) «Вісті про іноземні навчальні заклади»; 5) «Історія просвіти і громадянської освіти» (історія освіти в Росії і інших країнах, біографії відомих діячів освіти); 6) «Новини й різне».

У журналі друкувалися бібліографічні огляди та рецензії на наукові праці та художні твори; з 1837 р. – покажчики та анонси книг, які публікувалися в Росії і закордоном; з 1848 р. –

«Показчик чудових відкриттів в математичних, фізичних і природничих науках» М. С. Хотинського. Журнал Міністерства народної просвіти був провідним науково-популярним виданням в країні, висвітлював наукове життя Росії і Заходу, останні відкрия, стан освіти в різних країнах, особливе місце відводилося педагогіці, історії і філології. З липня 1860 року структура видання змінилася: з'явилася 4 відділу («Педагогіка і дидактика», «Допоміжні науки», «Критика і бібліографія», «Новини і різне»), стали друкуватися критичні огляди педагогічних творів, підручників, книг для дітей, а також наукових праць і художніх творів, статті по психології, про фізичне виховання; історичні статті стосувалися проблеми народної освіти. У 1872 р в журналі з'явився відділ класичної філології, який здобув світову популярність.

Офіційна частина журналу містила імператорські накази, міністерські розпорядження, накази, циркуляри міністерства народної освіти, ухвали комітету міністерства народної просвіти, ухвали спеціального відділу комітету міністерства народної просвіти, правила і положення, затверджені міністерством народної просвіти, зумовлені суспільно-політичним та культурним розвитком держави. Вміщувалися також відомості про призначення, звільнення, переведення по службі та нагородження осіб, що працюють в освітній галузі [7, с. 604]. Інформація, яка містилася в цьому розділі, стосувалася всіх навчальних закладів, які територіально знаходилися в Російській імперії. Особливий інтерес становлять представлені у виданні розпорядження, накази тощо, які стосуються трьох університетів, що знаходилися на території сучасної України: університет Св. Володимира (м. Київ), Харківський імператорський університет, Новоросійський імператорський університет (м. Одеса).

Аналіз офіційної частини журналу, як зазначає С. Роєнко, дає можливість простежити становлення законодавчої бази освітньої галузі протягом 1850-1917 рр. Документи регулювали, як діяльність освітньої галузі загалом, так і окремих закладів та осіб, що займалися освітньою діяльністю. Вивчення інформації такого типу надає можливість побачити як змінювався погляд на значення та мету навчальних закладів, визначити місце та роль університетської освіти в загальній системі освіти досліджуваного періоду [7, с. 605].

Проаналізувавши випуски журналу 1850-1917 років, можна дійти висновку, що особливий інтерес в офіційному розділі мають «Ізвлечения из всеподданейшего отчета министра народного просвещения», які надавали відомості про всі навчальні заклади за минулій рік. В частині звіту, яка містила загальні розпорядження, знаходиться інформація стосовно загального управління та організації роботи окремих факультетів університетів та інших навчальних закладів. Так, в частині LXX журналу за 1850 рік міститься розпорядження про

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ
розділ філософського факультету на два відділення – історико-філологічне та фізико-математичне, а також відомості про те, що на історико-філологічному факультеті було відкрито кафедру педагогіки з обов'язковим слуханням лекцій цієї дисципліни всіма студентами вищезазначеного факультету. Також цей звіт містить інформацію по навчальним округам, серед яких нас цікавлять Харківський та Київський навчальні округи. Різноманітні відомості стосовно навчальних закладів округу також описують певні підрозділи роботи університетів: склад університету, зміни в особистому складі, отримання вчених звань, наукові відрядження, клініки, публічні лекції, університетські будівлі, навчальні посібники [2].

У другому відділенні журналу під назвою «Словесность, науки и художества» містилися статті, огляди з різноманітних галузей наук, таких як історія, філософія, філологія, педагогіка тощо. Цей розділ може слугувати підґрунтам для аналізу провідних тенденцій, наукових досліджень у різних галузях наук, в тому числі філології. Так, наприклад, у частині LXVII журналу за 1850 рік представлена оглядова стаття на переклад «Одисей», виконаний В. А. Жуковським [1]; у частині LXXI журналу за 1851 рік – стаття В. Гумбольдта під назвою «Физиология членораздельного звука и фонетические формы языков» з ремарками дослідника [3]; у частині LXXII журналу за 1851 рік – доповідь Штеймана «Значение древней филологии и место которое она занимает в кругу наук, преподаваемых в университетах» [4] тощо.

Необхідно відмітити, що кожна частина журналу містить також відділення «Обозрение книг и журналов», де викладені відомості про всі книги та журнальні статті, які виходили на території Російської імперії за певний період. Для зручності читачів цей розділ має розподіл за науками. Філологічні науки представлені такими розділами, як: мовознавство, теорія словесності, література тощо. Укладач цього розділу не тільки перелічував назви робіт та джерело видання, а й надавав стислу анотацію до роботи. Так, у частині LXVII журналу за 1850 рік згадується стаття з мовознавства «Всемирная лингвистика». Укладач зауважує, що для цієї статті автор використовував твір Клаірота «Sprachkunde», енциклопедію «Un million des fait», енциклопедію Л. Весса. Також укладач зауважує, що, на його думку, матеріал, викладений у статті, не відповідає тогочасному стану загального мовознавства. Такі відомості дають нам змогу зробити бібліографічні відомості всіх видань того часу, що може слугувати підґрунтам для подальших досліджень [1].

Таким чином, можна зробити висновок, що періодичні видання II половини XIX – початку XX століття містять різноманітні матеріали з організації навчання та управління навчальними закладами, методики викладання, а також надають можливість ознайомитись і проаналізувати навчальну,

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ
художню літературу та критико-літературознавчі матеріали тієї епохи. Зокрема, матеріали, які містяться в журналі «Журнал Міністерства народного просвіщення», допомагають виявити стан і розвиток підготовки майбутніх філологів в українських університетах, що знаходилися в ті роки під владою Російської Імперії.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Журнал Міністерства народного просвіщення. – 1850. – Ч. LXVII.
2. Журнал Міністерства народного просвіщення. – 1851. – Ч. LXX.
3. Журнал Міністерства народного просвіщення. – 1851. – Ч. LXXI.
4. Журнал Міністерства народного просвіщення. – 1851. – Ч. LXXII.
5. Извлечение из всеподданнейшего отчёта Министра Народного просвещения за 1850 г. // Журнал Министерства народного просвещения. – 1851. – Ч. LXX. – С. 23-105.
6. Плещевич Е. А. «Журнал Министерства народного просвещения» как источник по истории отечественного библиотечного дела и библиоковедения / Е. А. Плещевич // Библиосфера. – 2017. – № 1. – С. 17-24.
7. Роєнко С. О. «Журнал Министерства народного просвещения»: важливе джерело дослідження розвитку шкільної приватної освіти / С. О. Роєнко // Педагогічний дискурс. – 2013. – Вип. 15. – С. 604-610.
8. Титова З. Д. Указатель статей по византиноведению в «Журнале Министерства народного просвещения» / сост. З. Д. Титова // Византійский Временник. – 1963. – Т. 23. – С. 307-318.

Карпенко О. Й.*

ВЗАЄМОДІЯ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРДЬОВІ ОСВІТИ З ТЕРІТОРІАЛЬНОЮ ГРОМАДОЮ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Нині Україна стала на шлях реформ і змін державної політики в багатьох сферах. Потреби у реформуванні тісно пов'язані зі способом життя українців, переоцінюванням ними усталених норм і цінностей, у тому числі, й у системі освіти.

Освіта для територіальної громади є одним з основних завдань не тільки тому, що потребує найбільше коштів та дає місце праці значній кількості мешканців чи стосується усіх громадян, а це інвестиції у розвиток, у майбутнє.

Таким чином, оцінюючи соціальну значущість сфери освіти в громадах, можна стверджувати, що забезпечення якості освітніх послуг на основі створення ефективного управління мережею освітніх закладів стане одним із головних критеріїв, за якими українське суспільство буде оцінювати успішність реформи в країні [6, с. 10].

* © Карпенко О. Й.